

ne. 147

Capdepera i Cala Rajada

novembre 1.993.

PORTALET

Cap Vermell

novembre 1.993

Nº. 147

Obra Cultural Balear

Capdepera

i

Cala Rajada

L'hem fet:

Joan Rai.

Pep Terrassa.

M. Antònia Gomis.

Jaume Fuster.

Paco Galià.

Sebastià Ferrer.

Biel Torres.

Joan Espiritusanto.

Miquel Ferragut.

Llucià Sirer.

Isidor Rodríguez.

Andreu Genovart.

Jordi Caldentey

Dipòsit legal 1197/80.

Imprimeix:

Apostol i Civilitzador

*Els col·laboradors
d'aquesta revista expressen la
seva opinió als articles firmats*

Cap Vermell.

Apartat de correus, 69.

Capdepera.

La polèmica cessió del 15% de la recaptació de l'IRPF a les autonomies ha creat un terratrèmol polític. No només s'han enfrontat posicions polítiques, entre partits, sinó que a més a més unes autonomies han llançat dures acusacions contra d'altres, qualificant-se d'insolidàries les unes, o de victimistes les altres.

Aparentment, la lògica reclamació de la cessió del 15%, sota la idea de la corresponsabilitat fiscal, és a dir una major autonomia en la gestió dels pressuposts de les comunitats, podia ésser assumida per tots. Però hi ha dos greus entrebancs, d'una banda la por dels partits centralistes a un major autogovern de les autonomies històriques, i d'altra part el fet que hi ha autonomies que tenen una molt baixa capacitat recaptatòria i el seu pressupost depèn en gran mesura del Fons de Compensació Interterritorial.

La qüestió és senzilla: hi estan d'acord les autonomies que en surten beneficiades -preveuen augmentar els seus recursos- i en contra les que veuen perillar l'economia del subsidi.

A les Illes Balears ens ha tocat el trist paper de no ser ni una cosa ni l'altra (no som ni figa ni raïm). Estam governats per un partit polític sense gaire interès autonòmic, i la principal força de l'oposició manté una total dependència del Govern central. Fruit d'això ha estat el consabut "sí però no, o no però sí" del nostre Conseller d'Economia, que a la fi ha estat un no, no gaire convençut.

És curiós com a Balears hem patit una situació paradoxal, només podem aspirar a un 10% perquè contribuïm massa i no tenim competències suficients.

Va ésser hora d'assumir la solidaritat -paraula estrella de la polèmica- entre autonomies. I per això hem de començar per nosaltres mateixos, i a exigir no ésser tractats d'una forma tan degradant. Ja que cream riquesa hem de gaudir-la, i deixar d'ésser marginats quant a les inversions. Si voleu uns exemples, pensau en Capdepera i Cala Rajada i la seva manca d'infraestructures: on és el poliesportiu? i la casa de cultura? i el nou edifici de la guarderia infantil? i el centre de salut? per què hem de pagar l'institut de Secundària si ens pertoca? per què hi ha carrers sense asfaltar? per què les obres d'embelliment o la depuradora les han de pagar els veïnats i no l'Estat? O a nivell comarcal: per què van tan endarrerides les obres de l'hospital comarcal? I com aquestes, moltes d'altres qüestions.

Definitivament, per què hem de pagar més impostos que altres comunitats per tenir menys serveis? La solidaritat comença per un mateix, podríem demanar el cent per cent i un pic cobertes les necessitats i pagats els serveis centrals ajudar als demés. Segur que n'hi hauria per a tots.

EDITORIAL. El "Portalet" del mes passat ha estat comentat i ens han arribat algunes puntualitzacions. D'una banda, a nivell particular, dirigents del PP local l'han qualificat de simplista ja que no queda clar el fet de que les valoracions donades als béns immobles provoquin un major augment dels impostos. Influint aquesta dada més que el propi coeficient que aplica l'Ajuntament. El PP estaria disposat a acceptar l'actual coeficient del 0'55% si es rectificaven a la baixa les valoracions, que, a més, provocaran un augment d'altres impostos com el de Transmissions Patrimonials.

D'altra banda, i sense sortir del tema, alguns han apuntat que hi ha ajuntaments, com el d'Artà, que intenten sense gaire èxit aquesta revisió a la baixa. En el nostre municipi ni s'ha intentat, malgrat s'hagin triplicat les previsions de recaptació. Alguns propietaris pretenen recatalogar les seves finques d'urbanitzables a rústiques, com a única solució.

FUMIGACIÓ. A principi de mes es fumigà amb "Dimilín" el pinar de Cala Agulla i Cala Mesquida, amb la intenció d'atacar la plaga de processionària que afecta el bosc. Aquest producte es mescla amb gasoil i es fixa a les fulles dels pins, de manera que quan les cuques en mengen moren emmetzinades. El que no s'ha comprovat és la bondat del producte ja que a alguns països el tenen prohibit o restringit el seu ús. Curiosament, l'avioneta "Dromadeur" que efectua la fumigació va haver de fer un aterratge d'emergència, afortunadament sense conseqüències per al pilot, llevat del lògic ensurt. El dia 25 es va fumigar, així mateix, el pinar de la zona de Sa Serreta, Cala Gat i Es Far.

LA NAU. Des de Palma apareix una nova publicació en català, setmanal i d'àmbit illenc. Es tracta d'un setmanari amb format de diari que, des d'aquest mes surt cada dijous, amb un tiratge de 4.000 exemplars. Els seus continguts abarquen temes des del noticiari pròpiament mallorquí a l'internacional, sense mancar-hi plomes de reconegut prestigi.

Una oferta seriosa, independent i amb pretensions de convertir-se en un futur diari en la nostra llengua. Es pot trobar a totes les llibreries i papereries.

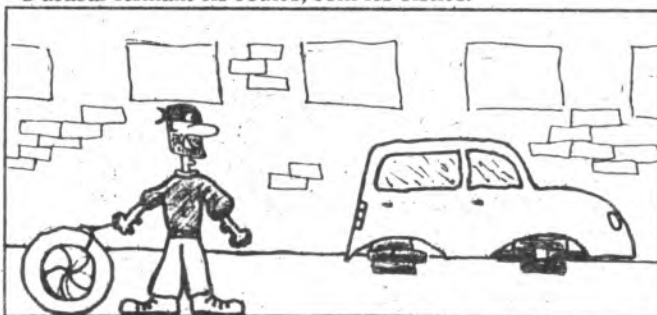
La Nau

Setmanari independent d'informació general

TÚNEL. El túnel del Vidrier es va inaugurar i es troba a ple rendiment, però l'aspecte que presenta és desastrós ja que més pareix una pedrera. Sembla que durant aquest hivern es posarà remei i es farà una restauració paisatgística, per donar-li una imatge més presentable. L'obra consistirà en realitzar, en els accessos, una alternància de conjunts de pedra i obra i la plantació d'espècies autòctones.

RODES. La nit del 7 al 8 d'octubre, alguns veïnats de Capdepera, al cercar el cotxe de bon dematí, es trobaren amb una desagradable evidència: no el podien emprar perquè els habien "pispat" les rodes. Malauradament, els amics d'allò d'altri han trobat una nova font d'ingressos. Haurem d'acabar fent els cotxes, com les bísties.

ROBATORIS. Ho tenim confós, perquè ens han arribat diverses versions, però tots coincideixen, més o manco, en el següent: a un comerç del carrer Ciutat, un delinqüent habitual protagonitzà un robatori amb amenaces. No passaria d'esser un altre més si no fos pel nombrós públic infantil que el presencià, ja que tengué lloc a les quatre del capvespre.

D'altra banda, el dia 16, a la Plaça dels Pins hi hagué un altre robatori a un vianant segons la modalitat de l'estirada. Diuen que també hi hagué intimidació.

L'hivern encara no ha arribat i la campanya dels "cacos" ja va tota marxa.

MANIFESTACIÓ. Els alumnes del C.P. S'Alzinar protagonitzaren una manifestació espontània (vaga, segons ells) reclamant la jornada intensiva. Se'ls informà del procés per sol·licitar-la i la necessitat de que pares, alumnes i mestres refrendassin aquesta opció. La Direcció Provincial del M.E.C. en té la darrera paraula.

TEMPORADA. Malgrat les negres perspectives inicials, la que ara acaba ha resultat, finalment, una excel·lent temporada turística, superant totes les xifres de visitants d'altres anys. Les darreres informacions parlen d'un augment

de la despesa turística de més del 17%. Evidentment, el nou Conseller de Turisme, Joan Flaquer, no podia entrar amb més bon peu. Encara hi ha hotelers que es queixen, però ja se sap, la mar com més té més brama...

CENTRE SANITARI. El dissabte, 23 d'octubre, el President del Govern Balear, Gabriel Cañellas, els Consellers de Sanitat i de Turisme, el Director Provincial de l'Insalud, el senyor Batle i una bona colla de regidors de l'Ajuntament (de tots els colors), procediren a l'acte simbòlic de col·locar la primera pedra del futur Centre Sanitari de Capdepera, que es construirà al carrer Ponent, com ja s'havia informat oportunament des de "Cap Vermell". L'acte comptà amb uns breus parlaments, plens de flors i violes, i el consabut refresc a la Casa de la Vila. Hi hagué un bon grapat de veïns que acudiren a l'acte, especialment representants d'associacions locals i de la Tercera Edat.

El pressupost d'aquest Centre Sanitari és de 42 milions de pessetes, dels quals la Conselleria n'aportará 22 i la resta l'Ajuntament. L'Insalud l'equipará i aportarà el personal.

Ara sols resta inaugurar-lo ben aviat.

NETEJA. Alumnus de primer de l'institut d'Artà, en col·laboració amb l'APA i l'Associació d'Hotelers de Cala Rajada, recolliren deixalles i brutor a distintes zones verdes del litoral de Capdepera, concretament a Cala Agulla, entre Cala Gat i Es far i a Font de sa Cala. Amb aquesta acció se'n guanyaren uns doblers pel seu viatge d'Estudis.

RONDALLA. Així ens ho contaren i així ho contam. Un diumenge qualsevol del mes, un veí de Cala Rajada marxà a cercar caragols. Fins aquí tot normal, però vet aquí que arribats a certes hores de la nit, la seva dona començà a preocupar-se. "I aquest que no vè!" devia pensar la pobre dona.

Passen les hores i el cercador que no torna. Amb lògica preocupació, la dona, informà a les forces de seguretat de la desaparició del marit, i s'organitzà ràpidament la recerca. Després de tota la nit de cerca, l'individu fou trobat a un bar, després d'anar tot el vespre de marxa.

EXPOSICIÓ ITINERANT COMARCAL. Des de finals d'Octubre s'exposa una col·lecció de pintura de joves pintors de la comarca del Llevant. Entre els artistes hi figura En Colau Vives "Pota". L'exposició arribarà a tots els municipis de la comarca, Palma, Menorca i Eivissa/Formentera, a Capdepera s'exposarà per les festes de l'Esperança

BREUS.

- Dia 28 començaren les classes a l'Institut "Llorenç Garcias i Font" d'Artà. El centre compta amb 544 estudiants, dels quals 195 són de Capdepera o Cala Rajada.

- Dia 23, el gup de rock local *Haciendo el Pino* i, *Yeldins* de Ca'n Picafort, realitzaren un concert al club s'Auba, organitzat per CAP DE LLEVANT. El acte resultà un poc fred, la nit era fresca i no s'arribà a escalfar l'ambient, en part per la manca de públic, malgrat el bon quefer dels músics.

- Confirmat. Enguany ha estat un any molt magre de verderols i no gaire bo de llampugues.

- Els pescadors de Cala Rajada foren notícia per l'última denúncia feta contra pescadors italians il·legals. Aquesta acció, juntament amb la d'altres professionals d'altres ports, ha obligat les autoritat marítimes espanyoles i al propi Govern italià a comprometre's en la vigilància dels vaixells que usen arts il·legals. Fins ara, només l'organització ecologista Greenpeace els havia plantat cara.

VISITA DEL BISBE A CAPDEPERA. El passat dia 9 d'octubre el Bisbe Teodor Ubeda visità la Parròquia de Capdepera. Entre altres coses examinà detingudament les obres realitzades pujant també al campanar. Presidí la celebració de la Missa que fou concelebrada pel Vicari Episcopal i els rectors de Capdepera i Cala Rajada. Després en el saló parroquial tengué una entrevista amb els feels, en la qual se li explicaren les activitats que es duen a terme a les parròquies de Capdepera - Cala Rajada.

El Bisbe alabà la generositat de tot el poble per la seva gran col·laboració a les obres de restauració del temple de Capdepera.

CADASTRE. En el turonet de Na Cabrona es venen dos solars per la meitat de preu del que consta en el nou cadastre municipal Pels interessats tef. 563353.

La renovació del cadastre ha començat a fer efecte entre els propietaris, moltes finques s'han convertides en una càrrega massa feixuga.

Ara bé, pot ser que així baixin els preus i els compradors s'animin. Els qui tenim pocs doblers podem començar a fer-nos il·lusions.

Avisos, noces.... i comunicats.

LA PREMSA FORANA VA ESTAR PRESENT A LES TROBADES EMPRESARIALS EN ALTA MAR.

El passat divendres dia 8 d'octubre, va tenir lloc l'encontre de 200 empresaris illencs i estrangers en una jornada a alta mar organitzada per "Sa Nostra", Foment Industrial de Balears i Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear. L'interessant diada es desenvolupa dins el vaixell, cedit per la Companyia Transmediterranea, "Ciutat de Salamanca" que, malgrat el mal temps i els molts marejos de quasi tots els que hi viatjaven, ens va portar fins a l'illa de Cabrera.

A l'esdeveniment hi eren presents tots els mitjans de comunicació de les illes i d'altres estrangers. La Premsa Forana fou també convidada a aquesta diada i estigué representada per Jaume Casasnovas.

L'esmentat encontre fou qualificat pels presents com molt interessant ja que d'ell es pogueren extreure importants conclusions, i sobretot, compromisos per part de les instàncies polítiques com, per exemple, l'afirmació del Conseller de Comerç, Cristòfol Triay, qui va anunciar que la seva Conselleria s'ha proposat reforçar i revitalitzar la indústria empresarial de les Balears.

Per la seva banda el Foment Industrial va anticipar que convidarà a 25.000 empresaris de trenta països a través de la CE perquè participin a la Fira de Negocis que tindrà lloc el proper any, anomenada "Europalliances".

Miriam Izquierdo, representant de la Comissió Europea, es mostrà a favor de les petites i mitjanes empreses, ja que elles són el 60% del PIB de la CE.

Joan Forcades, president de "Sa Nostra" va lloar la importància d'aquest encontre ja que aquestes sessions són les que faran que dins el proper any puguem gaudir de noves esperances de futur.

Alexandre Forcades, va apuntar que és força necessari dirigir el futur de les Balears cap a la creació d'un parc telemàtic, que convertirà les Illes Balears en un lloc privilegiat d'entre tota Europa.

L'OCB CONVOCA ELS PREMIS 31 DE DESEMBRE.

Amb la d'enguany els Premis 31 de desembre han arribat a la seva VII edició, assolint una importància remarcable dins la societat balear. Instaurats coincidint amb el XXV aniversari de la creació de l'Obra, agafen el nom de la diada de Mallorca, dia de l'entrada del Rei En Jaume a Medina Mayurka, i es convoquen per premiar l'actuació de persones i d'entitats civils o col·lectives que hagin destacat per la seva voluntat de servei al nostre poble.

La present edició dels premis compta amb dues innovacions:

- Neix el Premi Josep Maria Llompart, adreçat a premiar qualsevol persona de les Illes distingida per la seva dedicació a la tasca normalitzadora de la llengua, la cultura o la identitat nacional.

- El Premi Gabriel Alomar es destina a reconèixer i promoure qualsevol actuació que, tenint en compte el conjunt dels Països Catalans, hagi permès expressar en normalitat la catalanitat de les Balears.

Els altres premis són: Francesc de Borja Moll, destinat a entitats; Emili Darder, premi al món educatiu; Bartomeu Oliver, actuacions a barris i centres; Miquel dels Sants Oliver, treballs escrits o audiovisuals; i Bartomeu Rosselló-Pòrcel.

Tothom pot proposar candidats a la Junta Directiva de l'OCB, inclús per telèfon (723299). Hi ha moltes persones i entitats per aquestes terres que mereixen que el seu esforç sigui reconegut, suggerir la seva candidatura ja és un reconeixement a la seva feina.

El premi per als guardonats serà una escultura de Pere Martínez Pavía i es lliurarà, en la que s'ha convertit en Nit de la Cultura de les Illes, dia 17 de setembre, nit que reuneix un ample sector del món econòmic, social, i com és clar, intel·lectual de la nostra societat.

OBRA CULTURAL BALEAR

ASSOCIACIÓ PER A LA REVITALITZACIÓ
DELS CENTRES ANTICS

La nostra Associació per a la Revitalització dels Centres Antics, ARCA, celebra ara el sisè aniversari del naixement i lluita incansable en defensa del Patrimoni arquitectònic i cultural mallorquí.

Hem contribuït decisivament a que la societat hagi posat la seva atenció en la riquesa immensa del llegat que ens deixaren generacions anteriors. però estam encara molt lluny de conseguir que tant d'art i tanta història estiguin degudament protegits i restaurat com pertoca.

Per això necessitam més mans que treballin amb nosaltres en aquesta tasca de defensa dels que és de tots: les cases, els molins, tants d'elements tradicionals, l'art en milers de manifestacions.

¿Per què hem de Guardar Antigalles?

Perquè l'antic no
és sinònim de vell.

L'objecte antic va
més enllà de l'ús. És
únic, històric i
noble.

Ens transmet la
personalitat de
l'operari, de la
societat del seu
temps, del material i
l'estil de llavors.

Però, sobretot, és
un goig continuat
veure'l, contemplar-
lo i admirar-lo.

La sensibilitat té
dret al consum.

Quan desapareix
una peça antiga:
una casa, una
pintura, un
moble, un llibre, una

joia..., es perd
sense remei.

Avui ja no la
podem refer.

No hi ha
manobres, ni
materials, i l'estil
no és el mateix.

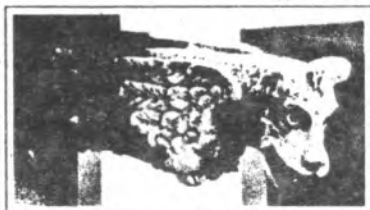
Si no bagués res
antic tornariem a
la prehistòria.

Sense la
sensibilitat, la
qualitat de vida
mai no serà plena.

El progrés, només
bo és
veritablement,
quan tot
harmonitza amb
tots.

Baules

Gàrgoles

CINEMA.

El cine JUVA - Cala Rajada Cinema- vol agrair a aquesta revista "CAP VERMELL" les ressenyes publicades. Moltes gràcies.

Amb atenció a la demanda de la redacció us comunicam que aquest cinema, sempre inquiet per oferir qualitat - que no sempre podem aconseguir, malauradament- previst iniciar el diumenge, 24 d'octubre, les tradicionals "gales infantils" els diumenges horabaixa, consistents amb la projecció d'una pel·lícula per a tots els públics, preferentment de dibuixos animats, i especialment recomendades pels nins. Com a complement d'aquestes projeccions s'oferiran tres curtsmetratges de exitosos cinèfils del nostre país, en versions castellana i catalana. Els mateixos s'oferiran, així mateix, a les sessions nocturnes de programa doble.

Bambi; El libro de la Selva; Somos los mejores; Cariño, he agrandado a los niños; la Bella y la Bestia; Daniel, el travieso; Robocop-3; Super Mario Bros; Un lugar muy lejano; De vuelta a casa i el gran èxit "el último gran héroe".

És una lleugera mostra del tipus de pel·lícula infantil que, entre d'altres, es podran veure al cinema JUVA.

Amb una altra ocasió, si és possible, podem fer un avanç de la programació per a adults, tot seguit de l'estrena a Palma.

Repetesc el nostre agraïment.

Cine JUVA.
Cala Rajada.

PERLA CULTIVADA.

L'estiu ja és un record. però enguany hem fruit d'una tardor benigna malgrat que, a les darreries, l'octubre ha estat passat per aigua.

Així comentava el cronista d'un conegut diari un cap de setmana d'octubre a Cala Agulla.

● CALA AGULLA. Donde no se siente malestar alguno, sin embargo, es en las zonas del norte de Mallorca -de Pollença a Cala Millor-, que continúan atestadas de turistas y que disfrutan de una temperatura que causa el asombro de la clientela alemana, que aún no ha olvidado el mal verano padecido por los habitantes de Germania. Ayer mismo, día del Pilar, estuve en Cala Agulla y estaba preciosa, pero literalmente llena de gente que no sólo tomaba el sol sino que nadaba en unas aguas magníficas y limpiísimas. Que dure.

Els qui anaren aquest dies a la platja hi trobaren poca diferència amb qualsevol jornada estiuenca de juliol o de l'agost.

LIBRE DIRECTO
DAVID SUREDA

PREVENIR EL CONSUM DE DROGUES ES FEINA DE TOTS.

Què és prevenir?

Prevenir significa actuar abans de que un problema aparegui, evitar que sorgesqui.

Quan parlem de les drogues, una de les preguntes que ens plantejam és si aquest fenomen es pot prevenir. Realment és difícil imaginar-se un món sense alcohol, tabac, cafè, marihuana... L'estratègia preventiva consisteix en possibilitar la reflexió a tots els sectors socials sobre la postura que cada un adopta davant el consum de drogues.

COM PREVENIR? L'Ajuntament de Capdepera, en col·laboració amb la Secció de Promoció de la Salut del CIM, ha desenvolupat un programa comunitari de Prevenció de Toxicomanies.

El programa cobreix distints àmbits d'actuació:

- **Sensibilització a la població sobre la problemàtica en toxicomanies.** L'objectiu és informar, orientar i assessorar a la població de Capdepera sobre la importància de la prevenció.

- **Prevenció escolar.** L'objectiu és propiciar la reflexió de l'alumne sobre la problemàtica de les drogues mitjançant els programes educatius (decideix).

- **Sensibilització i informació a pares.** L'objectiu és informar sobre la problemàtica del consum de drogues. Donar a conèixer als pares de quina manera l'ambient i l'educació familiar poden ajudar a prevenir les toxicomanies, i promoure la reflexió sobre la importància de la comunicació pares i fills.

- **Formació i informació a entitats públiques.** Convocam a la Policia Local i altres forces de l'ordre públic,

dins el Programa Comunitari, entenent que una de les funcions principals d'aquestes entitats és ajudar a la infraestructura del benestar social, coordinant-se amb els serveis d'acció social, educatius i assistencials.

- **Dinamització de recursos de temps lliure.** L'objectiu general és el de crear o potenciar altres alternatives al consum de drogues, vàlides per als joves.

A un programa comunitari de prevenció de toxicomanies tots estam implicats i tots podem actuar des del nostre àmbit (familiar, polític, empresarial o, senzillament, com a ciutadans).

VOLEM UN POBLE SALUDABLE PER A TOTS.

1893:

Un any crucial per a l'església evangèlica

Encara que sembli mentida la reacció catòlica contra la Reforma protestant iniciada entorn a l'any 1521 ha perdurat fins fa uns anys; únicament els aires conciliadors i liberals del concili Vaticà II han permès iniciar un tímid i sincer procés ecumènic. En Martí Luter ha deixat de ser el gran heretge.

En aquell any de 1893 l'Església Catòlica fou especialment agressiva amb les diferents esglésies evangèliques espanyoles. Aleshores hi havia una forta campanya propagandística en la premsa illenca i nacional denunciant qualsevol activitat dels evangèlics. "En el mes de febrer la diòcesi s'oposaria de manera masiva a l'obertura d'una capella protestant a Madrid. Paral·lelament, mitjançant el periòdic "El Republicano", 210 membres de l'Església Evangèlica de Palma signaren a favor".(1)

Aquells anys, els mitjans de comunicació més influenciats per l'Església Catòlica convertien en notícia qualsevol fet contrari a la doctrina o a la voluntat de la jerarquia catòlica. La notícia de l'obertura d'una capella evangèlica a Madrid provocà la indignació del bisbat, el mateix Jacint Ma Cervera publicar a la premsa illenca: "El protestantisme, estimats germans, és el pare de la tirania, de la incredulitat, de la impietat, del llibertinatge i de tots els errors moderns... és fill de la supèrbia i vol destruir la fe i el culte posant a l'home en un estat violent... transforma l'ordre social, rebutja la tradició i degrada a l'home..." (2).

A la colèrica reacció del nostre bisbe s'hi afegí el clergat i després les institucions d'inspiració catòlica, com el "Círculo de Obreros Católicos" el qual publicà el següent manifest: "Con sentimiento

Gravat de Luter de 1546. L. Cranach

de la opinión sensata y en menoscabo de la religión verdadera y del catolicismo de casi la totalidad de los hijos de esta nación, patria del insigne San Ignacio de Loyola, martillo de protestantes ..."

El vint-i-quatre de febrer, quan l'apolèmica feia més flàmada, el bisbe Cervera anunciava que a la parròquia de Pollença es predicaria una Santa

Missió el dia vuit de març. Aprofitava l'ocasió per anunciar que acabaria amb el protestantisme i confiava en la conversió dels evangèlics pollencins.

La comunitat de Pollença fou fundada per la gabellina Joana Ma Sanxo a l'any 1884 on s'hi establí amb la finalitat d'ensenyar l'artesanía de l'obra de palma i comercialitzar-la. Ben prest ja reuní un grup de veïns i aprofitava els diumenges per llegir-los qualche passatge de l'evangeli.

Més tard convidà a Bartomeu Alou a predicar a Pollença. Aquell dia unes cent persones assistiren a la reunió i cinc es convertiren. A l'any 1886 en Xerafi Nebot, un altre gabellí, fou designat pastor de la nova comunitat; s'establí al carrer Verger número 21. Més tard

llogaren un local per obrir una capella i una escola.

De temps en quan en Bartomeu Alou visitava a la comunitat. A l'estiu de l'any 1889 la mestressa d'escola li entregà 28'50 pessetes que havia rebut dels alumnes.

En els mesos d'abril, maig i juny de l'any 1890 en Xerafi Nebot cobrà un sou de vuitanta pessetes. Normalment els pastors evangèlics temien un sou assignat.

Des de la seva fundació el clergat pollenci no havia deixat de donar creu a la nova comunitat. Arrel de la missió anunciada pel bisbe Cervera l'hostilitat augmentava fins que a la nit de Sant Josep, onze dies després d'iniciar la missió, s'organitzà una persecució dels protestants. Així ho contava na Joana Ma. "Atacaren el local de la reunió cridant "mueran los protestantes" i entraren dins la casa. Les reunions es feien en el primer pis i a la planta baixa hi havia un magatzem. Uns amics amagaren el pastor i el propietari de la casa. En aquells moments, casualment, passaren per davant el local na Joana Ma i el seu marit que en assabentar-se del que succeïa es dirigiren al centre republicà a demanar ajuda. Els republicans

Triomf de Sant Ignaci de Loyola. Segle XVII. C. Vignon.

restabliren l'ordre. En cap moment comparegueren les autoritats"(3).

Després d'aquest succés la comunitat quedà practicament desfeta. En Xerafi passà a viure a Capdepera. Anys després na Joana Ma Sanxo i la seva família emigraren a Argentina.

Aquesta narració històrica sobre la desfeta de la comunitat evangèlica de Pollença és un botó de mostra del que succeí a altres pobles. En pocs anys es desferen, baix l'empenta més o manco violenta dels catòlics, la majoria de les comunitats evangèliques illenques, únicament sobreviurién les de Palma i Capdepera.

Josep Terrassa

Notes:

1. Pere Fullana. *Mallorca durant el 1893*. Article a l'extraordinari de "Ultima Hora 100 anys".
2. Antonio Pérez Ramos. *La iglesia mallorquina en 1893*. "Ultima Hora 100 anys".
3. Aurelio Riera. Article a la revista "Eficiencia" de Buenos Aires, gener de 1947,

La tira...

d'en Toni.

**I
Trobada
Hortera
de la
Comarca
del
Llevant.**

*Horteres
de l'any.*

Benvolguts lectors: Ja fa dos mesos que els subscriptors de Cala Rajada reben aquesta revista per correu. D'una banda voldríem agrair a aquest servei públic la ràpida tramesa dels exemplars, i de l'altra demanar que si teniu qualche incorrecció en l'adreça que impedeix l'arribada de "Cap Vermell" a les vostres cases, ens faceu arribar l'oportuna rectificació a qualsevol col.laborador o bé a l'Apartat de Correus N° 69.

La redacció.

Per què ?

*Per què... malgrat tenir una ocupació del 110%, els empresaris turístics no estan contents ?

*Per què... no fan nets, i desinfecten, els contenidors dels fems ?

*Per què ... s'instal·len tantes faroles per després només encendre una part ?

*Per què... no lleven el parc infantil de Na Ferradur a i fan un "pipi-can", tanmateix ja ho és ?

Costa poc. Val molt

**FUNDACION
BALEAR TRANSPLANT**

**FES-TE
DONANT
D'ORGANS**

40 45 79

BIBLIOTEQUES de MALLORCA

Centre Coordinador.

BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL

A la biblioteca des de fa un parell de mesos anam rebent tota una sèrie de novetats, d'entre aquestes volem fer una menció especial a tres d'elles, són tres llibres de la mateixa autora, autora que acaba de rebre el més prestigiós premi literari, el Nobel. Aquesta escriptora es **TONI MORRISON**. Els llibres són "Beloved", "Jazz" i "Sula".

El premi fou concedit dia 7 d'octubre, i és probable que ja estigueu informats per les múltiples mencions en els mitjans de comunicació. Però així hi tot, donada la importància d'aquest guardó, ja que premia la trajectòria d'un escriptor i no sols la d'una obra concreta, creim important recordar als nostres lectors qui és aquesta dona i quina és la seva obra.

Toni Morrison és la primera dona negra que obté aquest premi. Aquest fet encara el fa més remarcable, per ser aquesta autora una constant lluitadora pels drets de la dona i dels negres, i totes les seves obres sempre giren al voltant d'aquesta problemàtica.

C. Anthony Wofford va néixer a Ohio (U.S.A), fa 62 anys. Va graduar-se a Howard University i es va doctorar a Cornell. Actualment viu prop de Nova York i imparteix classes de literatura a la Universitat de Princeton. Escriu baix el pseudònim de Tony Morrison. Ha publicat nombrosos articles i sis novel·les: "The bluest eyes" (1970), "Sula" (1973), "La cançó de Salomón" (1977), "La Isla de los Caballeros" (1981), "Beloved" (1987) i la més recent "Jazz" (1992). Aquestes obres han estat editades en castellà per ediciones B.

"Sula" (ed. B, 1993), mostra la forma de vida d'un poble del sud d'Estats Units al barri on viven tots els negres, contant la vida de dues dones, amigues des de nines, i els esdeveniments que aniran marcant aquesta relació.

"Beloved" (ed. B, 1993), va guanyar el premi Pulitzer a 1987, narra la història d'una tragèdia personal, la de l'esclava negra, Sethe, que mata la seva filla Beloved, per lliberar-la d'un futur horror, el de tot un poble condemnat a escollir entre l'esclavitud i la mort.

"Jazz" (ed. B, 1993), ubicada a Harlem als anys vint, conta el terrible impacte que va suposar pels negres arribats del camp, la vida a la gran ciutat. El fil conductor de l'obra és un crim passional, el d'un home que s'enamora d'una jove a la que arriba a matar per gelosia, al funeral la seva esposa desfigura els rostres de la jove morta.

Què diuen...

"Toni Morrison, filla de rabassaires i neta d'un esclau, va créixer en una casa plena de contes. Un que sovint li explicaven els seus pares fela referència al propietari de les seves terres, a Ohio, que va incendiar la casa de la família perquè havien trigat a pagar el lloguer de 4 dòlars. Però també hi havia històries màgiques que eren divertides, tristes o espantadisses. 'Depenia molt -diu la professora de Princeton- del diàleg, i de les repeticions, perquè n'hi havia moltes, coses monòtones. Hi tenia molt a veure la representació'. Aquella sensibilitat lírica imbueix el seu treball -en la seva obra *Beloved*, guanyadora del premi Pulitzer l'any 1987, un nen retorna de la mort- i es presta a comparacions amb altres guanyadors del Nobel com Gabriel García Márquez i William Faulkner, autors que ella reclama com a models.

Va arribar a la novel·la de ficció pel camí de l'ensenyament i l'edició de llibres. L'any 1970 va publicar la seva primera novel·la, *L'ull més blau*, sobre un jove noi negre que anhelava tenir els ulls blaus. Va continuar amb cinc novel·les més, incloent *La cançó de Salomón* (1977) i *Jazz* (1992). La setmana passada, es va convertir en la primera dona negra americana que guanya un Premi Nobel de Literatura."

Llegit a *US News & World Report*.

Conversa amb... el Mussol

Alhora de fer l'entrevista, vísperes de Tots Sants, El Mussol està perfilant la representació de l'obra de Baltasar Porcel: *Els Condemnats*.

La conversa s'ha realitzat en el cafè de l'Orient, un lloc clau en la vida del Mussol; abans i després dels assajos es reuneixen en el cafè on comenten de manera divertida i riallera les incidències de la darrera posta en escena.

Quan arriba el que subscriu la conversa no podia ser més desbaratada i divertida; de cada incident en feien una bulla. En Joan Rai estava una mica "mosca" perquè a l'assaig que acabaven de fer havia mancat concentració, perquè n'Angel quan ha sortit a l'escenari ha provocat les rialles dels companys, d'en Climent que recitava el monòleg massa apressadament, na Rafela que troba que no està ben pagada, perquè quan a l'escenari es representa una escena al darrera hi ha un sàinet interminable: uns fan la gallina i altres miren els fills d'aranya.

—Com ho feu per, en un moment, passar de la rialla a una actitud de concentració?

—Quan surten a l'escenari, segons en Joan, sempre és amb la cara del darrera. Però tots li fan la contrària i coincideixen en què saben posar cara de circumstàncies. Qui més qui manco té el seu truc.

—Formau un grup estable amb una mica d'organització interna o seguïu en la incertesa de la provisionalitat?

—Sempre estam en contacte; les reunions

no manquen mai. De sopars just en fem un cada any però cada setmana procuram veure'ns. Tots els dimarts i divendres sempre tenim muntatge de decorats, assaig o reunió.

—Quin temps duis assajant?

—En el mes de juliol llegirem l'obra; a l'agost descansarem i hem assajat en els mesos de setembre i octubre.

—Quins aspectes són els que valoreu en el moment de repartir els papers a representar?

—Hi ha telefonades, regals; per exemple, tots els quadres que hi ha a ca'n Joan són regals nostres. Hi ha qualche xantatge per tenir millor paper. En Toni sempre és el qui juga més fort. La més condemnada és na Rafela perquè de primera estrella ha passat a criada i, a més a més, no està assegurada.

—I els doblers, com els vos repartiu?

—Feim parts i quarts i qualche trampa. Sabem que n'hi ha que pesen comprar-se una vespa amb els guanys. De cada vegada som més coneguts, valorats i millor cotitzats. Voldriem aprofitar l'avinentsa per agrair a tots els corresponents locals de la premsa illenca la bona promoció que ens fan i les estupendes cròniques que han fet.

—Com organitzau el muntatge de l'escenari?

—Un té les idees, uns altres fan la feina i els demés miren. Avui havíem de posar una bombeta i després de moltes de proves n'hem posades tantes que ens ha quedat com una llumènara.

—Teniu qualque truc per enganxar a l'espectador?

—Això no es pot dir. En aquests darrers mesos hem treballat la dicció, alguns han fet un curset d'expressió. Quan representam, encara que no vegem el públic, el sentim: les alenades, els silencis, el renouet de fons, tot és percebut per l'actor. Això és molt estimulant. Passa molt sovint que si hi ha poc públic l'actor perd la motivació i la concentració del que es ressent tota la funció. Actuar té la seva creu; per exemple, la protagonista de "La filla del mar" tenia prohibit, els vespres que hi havia assaig, de posar ceba al trempó.

—Perquè heu triat "Els Condemnats" i no una altra obra?

—Primerament perquè està escrita per un mallorquí i fuig del clàssic teatre de costums tant popularitzat. Després perquè l'obra és encara inèdita a Mallorca. També perquè és una tragèdia i el grup tenia necessitat de noves experiències.

—Aquesta autoexigència és molt encomiable però té un risc: seleccionar el públic, no és així?

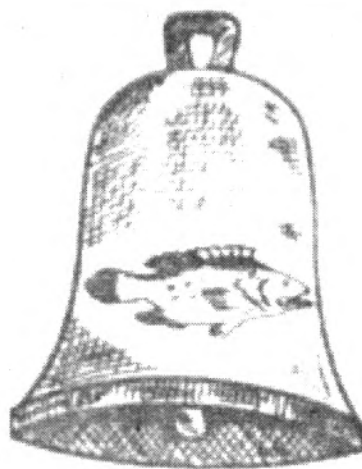
—L'obra s'ha representat a teatres de València i Barcelona per grups de teatre experimental. Aquí a Mallorca encara no s'ha estrenat perquè ha mancat un públic adient al qual adreçar-se l'obra. Som conscients que és

una altra forma de fer teatre i que per a nosaltres és una prova, un aprenentatge.

A poc a poc la tertúlia s'ha normalitzada. La conversa s'ha allargat durant dues hores i alguns dels membres d'El Mussol han abandonat el cafè.

L'escenificació de l'obra no tan sols és un repte pels actors sinó també pel públic, una demostració de maduresa. Si volem obres i muntatges de qualitat el proper divendres i dissabte tindrem ocasió de demostrar-ho.

Josep Terrassa

ELS CONDEMNATS

Tragèdia en dos actes

Baltasar Porcel

ES MUSSOL TEATRE

Teatre Municipal de Capdepera

12 i 13 de novembre

a les 21 h.

NATURA, INCENDIS, PROGRES I AGRICULTURA

Com temps enrera no escoltam el cop sec de la destal esmotxant pins dins el cor de la muntanya, tampoc no sentim el trafegar de l'aixada tallant matorrals, cipell, ergelagues, gatoves i tota mena de brossa. Tot el vell sistema que funcionava a la perfecció, en què tot s'aprofitava, i que era quasi impossible que es pogués produir un incendi, degut a lo net que es manejava, ha desaparegut. Nosaltres ara, per diverses raons, l'hem desvinculat totalment de la natura per fer lloc a un altre model més moder i progressista que es desenvolupa de la forma següent: els arbres boscos no s'esmotxen, quan són grossos el moto-serra els fa trossos, s'arplega la troncada i es deixen les branques en terra, de neteja i tallar brossa res de res. A més d'això, on hi ha hagut un incendi els arbres afectats queden "in eternum" mig cremats fins que la soca es podreix, llavors cauen a terra augmentat el volum de les despulles i obstruint encara més el pas de persones i animals.

Per contrarrestat i apagar el foc tenim els avions, els bombers i gent que es creu experta, equipada de walki-talki, però qui és capaç de controlar i apagar el foc quan aquest, amb el vent a favor s'enfila lleuger pels costers de les muntanyes?

Llavors és quan es veu la impotència davant el fet, no li arriben com pertoca les espurnes del progrés a la natura, i ella que ens ho dóna tot està tan esgotada i malsofrida que no pot donar a bastament

per transformar la brutícia produïda per nosaltres i els nostres enginyers.

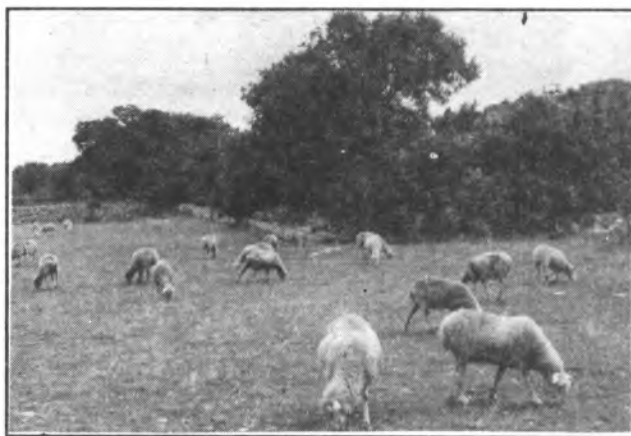
Els nostres avantpassats estimaven la terra i aquesta els ho agraïa. A força de treball i sacrifici ens deixaren un paradís de somni, ara sembla que vivim millor, al menys no suam tant, tenim moltes comoditats i un cert benestar, no ens preocupam massa si es cremen els boscos, es moren els arbres o es contamina la mar, però també és cert que la gent no canta amb la força i alegria que abans ho feia, i això és senyal que no perquè visquem millor som més feliços.

Quan era nin i al lotell vaig conèixer encara la Mallorca pagesa, bufarella, enjoiada d'ametlers, oliveres, vinyes, figueres, garrovers, albarcoquers, arbres boscos, garballons, etc. I productora també de llet, carn, obra de palma, cànem i tota casta de fruita i hortalissa. Ara, quan veig el deplorable estat en què es troba, m'avergonyeixo com a mallorquí que sóc i perquè tenc les arrels foravileres.

No crec que sia positiu el què està passant, perquè la nostra illa fou la més bella de la Mediterrània, ella s'autoabasteixia i encara exportava molts de productes. Ara, si la miram com un que mira l'horitzó o la lluna, encara l'hi trobarem bella, però si primfilam passant per el progador quarterada rera quarterada, ens adonarem de sobte que fora vila està malalta.

Mentre a la nit aparences li robava
veia a les monstruoses oliveres cobrar vida
i com la llum de la lluna l'esplendor tornava
a la natura trista i esmorteïda.

MIQUEL LLITERES

A PAGAR

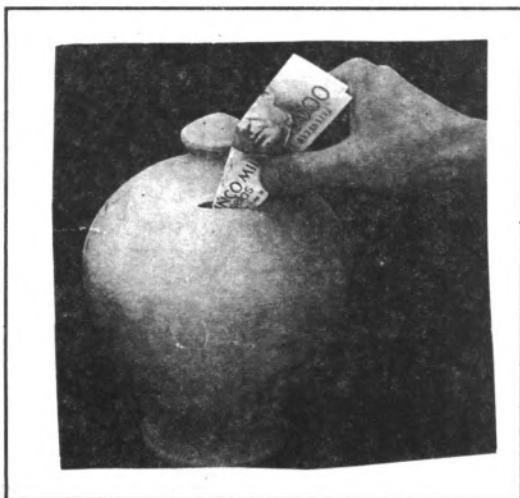
És un acte que no agrada a ningú. Si pagam és perquè ens obliguen i no per pròpia voluntat o consciència de bons ciutadans.

L'escassa tradició fiscal del nostre país provoca una situació singular: hi ha un bon sector de població que paga religiosament impostos directes o indirectes, i són vists com a beneïts; i altres que "s'escaquetgen" tot el que poden, i són tractats com herois. El problema és molt greu ja que els qui paguen paguen molt, i els altres... no deixen d'emprar els serveis pagats pels bons contribuents.

Avui, un bon ciutadà per a l'Estat és el que paga i calla.

Totes les institucions, locals, insulars, comunitats autònomes i Estat xuclen, de cada vegada més, als seus ciutadans; inventat-se normatives, incrementant la pressió fiscal o renovant les taxes existents. I no hi ha diferència entre partits, quan governen tots s'apunten a escurar butxaques.

Qualsevol reforma és rebuda amb por pels ciutadans ja que, generalment, duu inclosa la corresponent pujada, amb el nom d'actualització.

Malgrat no dubtar de la bona intenció dels nostres administradors, mai no surten els comptes: pagam més del que costen els serveis... i a més ens recorden continuament que som molt mals pagadors.

A les Balears la situació és més greu, ja que el defassament entre el que pagam i el que rebem és abismal: patim un veritable expoli fiscal.

Entre d'altres coses, pagam:

IVA

(afegir música del "Precio Justo").

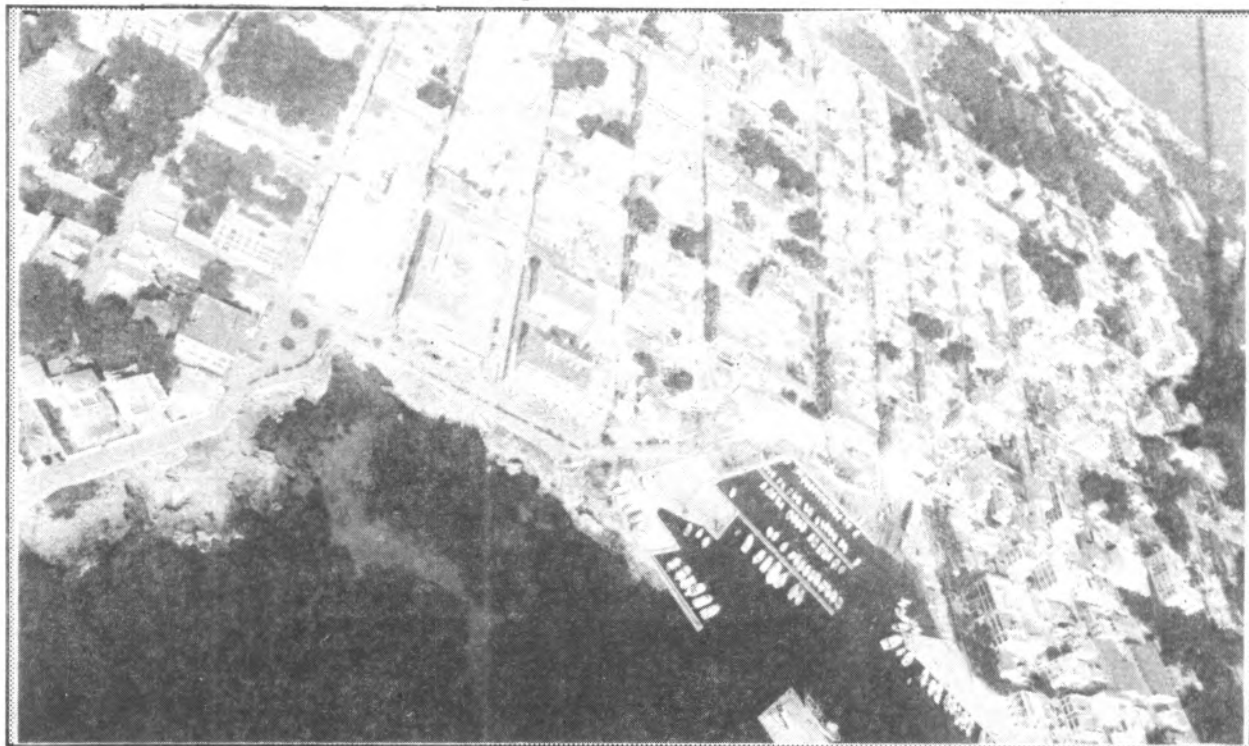
IRPF
IBI
MULTES
RECÀRRECS
CONTRIBUCIONS ESPECIALS
CANON DE SANEJAMENT
CONTRIBUCIONS TERRITORIALS
AIGUA
TELÈFON
SUPLETORI DEL TELÈFON
ELECTRICITAT
RECOLLIDADE FEMS
ENLLUMENAT PÚBLIC
ASSEGURANCES (cotxe, moto, incendis, vida, mort, del ca (si en tens))
IMPOST DE LUXE
IMPOST GASOLINA
SEGURETAT SOCIAL
MUTUALITATS
APARCAMETS
LLICÈNCIES FISCALS
COL·LEGIS PROFESSIONALS
CAMBRA DE COMERÇ
IMPOST SOBRE TABAC I BEGUDES
IAE
MATRICULACIONS
IMPOST DE CIRCULACIÓ
GUAL PERMANENT...

I altres de tota casta que podrien fer inacabable el llistat.

Modificat de toquen a pagar (Jaume Adrover, El Mirall 57)

Capdepera des d'un ultralleuger.

Aquesta foto aèrea ens mostra la fesonomia del casc urbà de Cala Rajada.

Observareu els carrers rectilinis, creuant-se i formant una xarxa quadricular quasi perfecta, típica d'una urbanització recient i racional (?). No són manco interessant les clapes fosques, restes de l'antic pinar que cobria la zona urbana, de cada vegada més exígies.

Així ens veuen les gavienes diàriament.

AGENDA DE LA VILA

Mes d'octubre

Nats:

Dia 12, Tania Màs Pérez d'en Atanasio i Dolores.

Dia 14, Maria del Pilar Faba Sancho d'en Luis Carlos i Me Antònia.

Dia 16, Núria Barba Alzina d'en José Manuel i Catalina.

Dia 20, Sancha Hernandez López, d'en Miguel i Rosa Maria.

Noces:

Dia 1, Dieter Cabus amb Mirian Frank

Finats:

Dia 5, Angela Terrassa Moll (1913)

Dia 17, Nicolás Terrassa Sansó (1924).

RECAPTACIÓ DE TRIBUTS

DE LA C.A Illes Balears.

(en el municipi de Capdepera)

Periode Voluntari any 1993.

- Impost Béns Immobles(urbà i rural).
- Vehicles de tracció mecànica.
- Tases i preus públics.
- Impost d'Activitat Econòmiques.

Ingrés de l'1 d'Octubre al
30 de Novembre, a l'oficina de recaptació
(Plaça des Sitjar,2 -Ajuntament-)
Horari de 9,00 a 14,00 hores

Hi ha gent que pareix oblidar que tots els éssers humans tenen els mateixos drets, sense importar naixement, ètnia, sexe, religió, opinió, minusvalidesa, orientació sexual...

Per això, sota el lema "Democràcia és Igualtat", ens comprometem públicament a lluitar conjuntament contra qualsevol conducta discriminatòria i a sensibilitzar totes les persones i institucions que el rebuig a les diferències significa una violació dels drets humans incompatible amb els genuïns valors democràtics. I per aconseguir-ho tu ets molt important. Perquè el teu suport i la teva solidaritat són la major garantia de la democràcia, la convivència, el benestar, la tolerància i el respecte mutu que mereixen totes les persones.

No m'importa si ets al.lot o al.lota,
si ets negre o blanc,
si entens bé la meua llengua
i jo la feva.
No importa d'on vénis,
o on has nascut.
No importa si els teus pares
viven ja aquí.
No importa si tenim
creences diferents.
Res d'això no importa.
Perquè de les diferències
no en farem discriminacions.
Perquè les diferències
ens enriqueixen.
Perquè estam cridats a viure
junts.
I anam a entendre'ns.
Dona'm la mà.
Ens entendrem.

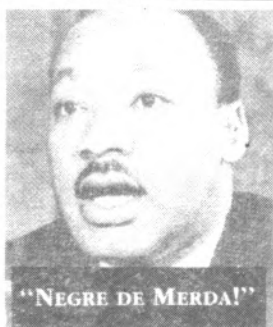
ESTEVE ALCOLEA

**Democràcia
és Igualtat.**

Primer s'endugueren els negres,
però a mi no m'importà
perquè jo no ho era.
Totd'una s'endugueren els jueus,
però a mi no m'importà
perquè jo tampoc no ho era.
Després detingueren els capellans,
però com que jo no sóc religiós,
tampoc no m'importà.
Més tard prengueren a uns comunistes,
però com que jo no sóc comunista,
tampoc no m'importà.
Ara se m'enduen a mi,
però ja és tard.

BERTOLD BRECHT

MARTIN LUTHER KING
Aparició al 1968

CARMEN AMAYA
Bailarina

STEPHEN W. HAWKING
Físic i Matemàtic

OSCAR WILDE
Escriptor

ET CONSIDERES MILLOR QUE AQUESTES PERSONES?
PER TOTES I PER TOTS, UN RESPECTE.

SERVEI D'INFORMACIÓ JUVENIL de l'Ajuntament de Capdepera

Aquest servei, a més d'oferir informació de qualsevol tema que pugui interessar als joves o fer referència al seu món, també dona la possibilitat de tramitar diversos carnets que poden esser de gran utilitat, especialment alhora de viatjar. Ja que, el servei té convenis amb la Direcció General de Joventut del Govern Balear i amb TIVE (Oficina Nacional de Turismo e Intercambio de Jóvenes y Estudiantes) que depen del Ministerio de Asuntos Sociales.

Els carnets que poden tramitar-se des del Servei d'Informació Juvenil són:

- CARNET JOVE
- " ISIC (carnet internacional de estudiant)
- " FIYTO (carnet internacional de joves de la federació FIYTO)
- " de professor
- " Internacional d' Albergos Juvenils

Anirem explicant quins avantatges té cada un d'aquests carnets.

Ara explicarem qué és el **CARNET ISIC**.

El carnet ISIC (International Student Identity Card) és l'únic document reconegut per tot el món que demostra que un és estudiant. Pot fer-se'l qualsevol persona que acrediti que està estudiant. És de molta utilitat tenir-lo en cas de viatjar a l'estranger. ISIC és una xarxa internacional d'organitzacions de viatges per estudiants, i es troba per tot el món.

L'ISIC dona dret a disfrutar de descomptes en viatges i a diversos serveis culturals. Els descomptes varien d'un país a l'altre, però sempre són interessants. Avantatges dels que es pot gaudir amb aquest carnet són: bitllets d'avió a tarifes reduïdes (30% de descompte en vols internacionals); preus especials per estudiants en viatges a l'estranger en autobus, tren o ferry; descomptes per allotjaments, excursions, espectacles; entrada gratuïta a museus, galeries d'art, llocs històrics,...

ISIC té a disposició dels seus usuaris un servei especial d'urgència en cas de dificultats pels estudiants que són de viatge fora del seu país, les 24 hores del dia i a qualsevol lloc del món. També dona la informació necessària per planejar el viatge. Aquest servei s'anomena "Isic Help Line".

L'únic que es necessita per fer-se aquest carnet es una foto, acreditació de ser estudiant, i 500 pts., i recordau que es pot fer a:

- Servei d'Informació Juvenil de l'Ajuntament de Capdepera
- C/ Hernán Cortés, 44 Cala Rajada
- TIVE C/ Venerable Jeroni Antich, 5 Palma

SERVEIS
D'INFORMACIÓ
JUVENIL

International Student Identity Card
Internationaler Studentenausweis/Carte Internationale d'Étudiant

Family name/Name/Nom de famille

Aliard

First Name/Vorname/Prénom

Jaqueline

Born/Geburtsdatum/Né le

4/7 1974

Nationality/Nationalität/Nationalité

Française

Studies at/Hochschule, Schule/Etablissement

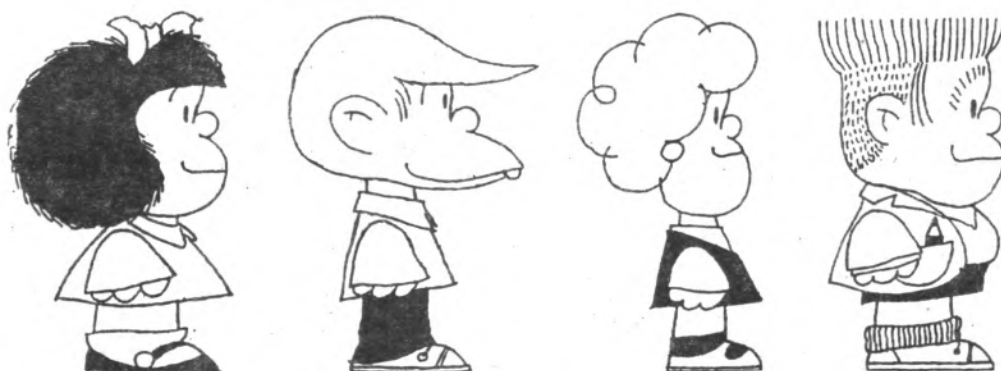
Université de Paris

STUDENT

TOT ALLO QUE US INTERESSA

ES TROBA A LES REVISTES EN CATALÀ

Molts d'anys Mafalda !

Qui no ha llegit qualche vegada una tira còmica o un llibret de Mafalda? Aquest simpàtic personatge de ficció va néixer de la ma de Quino, pseudònim de Joaquín Salvador Lavado, un argentí de Bons Aires. Aquest mes Mafalda fa trenta anys que té sis anys.

Aquesta nina ha esdevingut tot un símbol, anacrònic i atemporal, enel qual molts han vist un emblema generacional. Mafalda ha aconseguit la universalitat, ha calat fons dins la cultura occidental amb una veu crítica, escèptica i irònica. Les seves preguntes insidioses, les pròpies respostes i pensaments en veu alta, són fruit de raonaments gens infantils: la pau, l'ecologia, el feminisme, la crítica social... intenten foradar les consciències dels lectors. Tot ocult sota la imatge d'innocència infantil.

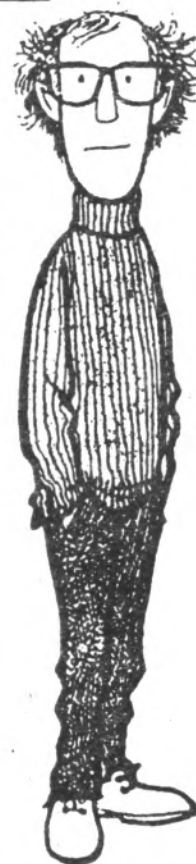
Molta gent ha volgut veure un símbol polític, això sí, sense poder-se encasellar dins la típica i tòpica referència dreta-esquerra.

Però Mafalda no està tota sola en aquest món. Quino li ha creat un univers: uns pares i uns amics amb una personalitat molt forta, que la complementen efectivament, així com uns costums -la famosa fòbia a la sopa- i un entorn social determinants.

La fina ironia del personatge s'ha fet estimar tant pels grans com pels nins, convertint-se en una heroïna entranyable.

La incombustible Mafalda és menuda, grassona, cap-grossa, lleja, aguda i impertinent, tot un personatge.

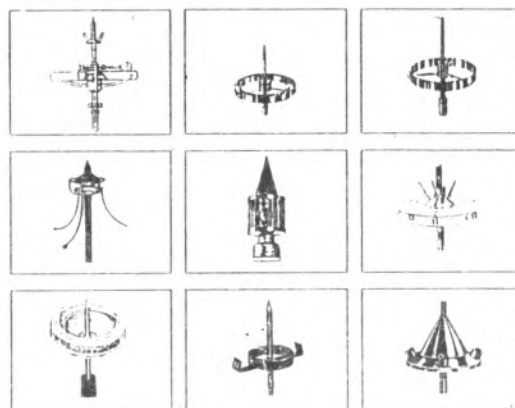
Molts d'anys!

CAMPANYA DE RETIRADA DELS PARALLAMPS RADIOACTIUS.

L'Ajuntament de Capdepera comunica a tots els qui coneguin l'existència de parallamps radioactius dins el terme municipal, ho comuniquin a la major brevetat per tal de canalitzar les gestions per a la retirada.

A la fi ENRESA ha iniciat el desmantellament dels parallamps radioactius a Mallorca, sol·licitat des de fa varis anys pels afectats. Com sempre han deixat els de més perill per a la població pel darrer: els de les escoles.

IMATGES DELS PARALLAMPS RADIOACTIUS MES USUALS

ESPORTS

JUDO

EL RENSHINKAN ACONSEGUEIX UNA BONA CLASSIFICACIÓ EN EL CAMPIONAT DE BALEARS SUB-19 MASCULÍ.

El passat dissabte dia 18 de setembre es dugué a terme el primer encontre d'aquesta nova temporada 93-94. Ens referim al Campionat de Balears Sub-19 Masculí, competició organitzada per la Federació Balear de Judo, en la que estigueren representats la quasi totalitat dels clubs existents a les nostres illes. El Renshinkan presentà quatre esportistes i tots obtingueren uns excel·lents resultats, excepte Àngel Sánchez que, en el moment de la pesada, passava de 900 grs., quedant fora de competició. Joan Josep Nicolau aconseguí la medalla d'or, després de marcar dos excel·lents ippons; Santi Espiritusanto assolí la medalla d'argent a la categoria de Pesants; Toni Plaza -de 95 quilos- s'enfrontà al representant d'Eivissa, un al·lot amb una pesada de 127 quilos. Toni va vèncer al seu adversari, però en no haver-hi més que dos representants d'aquesta categoria no es disputà el Campionat de Balears, però sí la fase per entrar dis la selecció autonòmica. Ara restam a l'espera de que la comissió tècnica de la Federació designi els esportistes que ens representaran a la semi-final del Campionat d'Espanya, que es celebrarà a Barcelona.

SANTI I NICO, DEL JUDO RENSHINKAN, UNICS ESPORTISTES DE LA PART FORANA QUE DISPUTARAN LA FASE SEMIFINAL DEL CAMPIONAT D'ESPANYA

SUB-19.

Joan Josep Nicolau i Santiago Espiritusanto, que el passat dia 18 de setembre es proclamaren campió i subcampió de Balears, respectivament, han estat seleccionats per la comissió Tècnica de la Federació per a representar-nos a la fase semifinal del Campionat d'Espanya a celebrar dia 9 d'octubre a la Ciutat Comtal. Dins aquesta fase de sector estan representades les comunitats autònomes de Catalunya, València, Múrcia i Balears. Un vell sistema, ja oblidat per a celebrar el campionat nacional, ara torna a renéixer. Aquesta serà la competició pilot, única en el 93, ja que la Federació Espanyola de Judo té preparat per al 94 que tots els campionats es facin d'aquesta manera. Els dos vencedors de cada categoria d'aquesta semifinal es desplaçaran a Madrid, seu de la fase final del campionat nacional.

La selecció balear està formada per: Amengual, 60 kgs. i Mancheño, 78 kgs. (E.D. Mañes); Nicolau, 65 kgs. i Espiritusanto, 71 kgs. (Renshinkan). Els àrbitres seran Manolo Campos, Vicenç Ramon Tur i Lúcia Mañes. El responsable d'expedició serà Pep Mascaró.

Equip de Basquet, del Cap de Llevant temporada 1993/94.

Avui amb:

EDUCACIÓ INFANTIL

A l'altre dia de pagès es va inaugurar a Capdepera "L'escorxador", aula destinada a crear l'infantil de tres anys del C.P. S'Alzinar. L'A.P.A. conjuntament amb els pares interessats i la direcció del centre havien realitzat les gestions per aconseguir-ho. Finalment l'Ajuntament amb ajuda d'associacions de veïns del nostre municipi ho van fer possible.

I ara que?. Ja ens conformam?. Volem realment un edifici pels nins d'infantil?. Ens agrada tenir els nins d'infantil repartits entre: "L'escorxador", "Can Rata"?

A totes aquestes preguntes li podem donar resposta nosaltres mateixos, però pensau bé la contestació; saben que totes les escoles -no només del propi municipi, sinó de la comarca (fins a Manacor)-, tenen edificis especialment adequats pels nins de tres a cinc anys? A Capdepera encara no!

Es veritat que l'edifici de "l'Es-corxador" ha quedat molt acollidor, però això no és suficient per aconseguir unes bones condicions per a l'ensenyament d'aquests nins. Un dels punts més importants és la coordinació entre els distints mestres d'aquests nivells, és molt difícil si es troben separats els edificis i més si estan a més de deu minuts de distància. Un altre factor a tenir present seria la seguretat dels nins, no crec que el fet d'haver d'atreversar carrers i la carretera sigui un element que ens demostrï molta seguretat, malgrat l'esforç que puguin fer els mestres i el personal que les ajuda. Un altre punt a tenir present és la manca de relació d'aquest nins amb la resta d'escola.

Per una altra part, hi ha un grup minoritari que assegura la incompetència de la direcció del Centre per crear els espais adequats dins l'edifici escolar per a aquest nins d'infantil (Preescolar). Pensen que podríem eliminar serveis i espais, que tant ens a costat aconseguir, com el laboratori, la biblioteca,... A aquesta gent li hem de dir que respectam la seva ajuda ben intencionada, però també seria important que coneguessin millor la realitat del Centre i no es deixassin dur per opinions utòpiques. Aquesta realitat és que la nostra escola encara no té un saló d'actes -a dins hi tenim una classe de cinquè i la biblioteca-. Tampoc tenim una sala de professors per a les reunions de claustre. Així podríem seguir enumerant altres dependències necessitades d'espai. Per una altra part podem pensar si algun pare li agrada que al seu fill/a li llevin espais destinats a l'educació. Aquells pares que fa anys que lluiten per aconseguir uns espais adequats dintre el recinte escolar saben bé la necessitat de tot això. Per tant no informem malament al poble, ja que això no ens dur més que a confusió; o és això el que volem per a l'escola de Capdepera?

A l'Ajuntament, Consell Escolar i A.P.A. li quede pendent, aconseguir unes millors condicions d'espai per a l'ensenyament.

Llapis, tinta i tinter

**PER NADAL NO TALLIS ELS ARBRES
DELS NOSTRES BOSCS**

ES UN MISSATGE DEL

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA
DIRECCIÓ GENERAL D'ESTRUCTURES AGRÀRIES
I MEDI NATURAL

BATEC

Cuba.

La terra del "son", de la vella i de la nova "trova". L'illa més gran del Carib s'estén, com un caimà, al sol calent del Tròpic, nedant sobre les netes i cristal·lines aigües que l'envolten.

El seu poble, mescla d'espanyols i africans, duu la música, el ritme i el ball dins el moll dels ossos. Però Cuba, i els cubans, no són feliços. Un ferm i incompreensible bloqueig econòmic els nega la més mínima oportunitat de mercadejar, de subsistir. Cuba, illa bella però pobra, molt pobra en recursos naturals, és incapaç de mantenir una economia de subsistència.

Qui l'ha visitada se'n torna amb la simpatia i l'hospitalitat dels seus habitants. Els cubans tenen una facilitat increïble per obrir-se als forans, que aviat passen a esser "compas", amics.

Cuba necessita sortir del règim polític que la regeix, ja un poc caduc (han començat a percebre's símptomes de canvi), però també la nostra ajuda en forma de medicaments i productes de primera necessitat.

Les Illes Balears pretenen recuperar un antic hospital fundat per cuidar els emigrants mallorquins, abans molt nombrosos. Avui, "La Balear", construït l'any 1927 a la ciutat de L'Havana, és un hospital infantil. És el moment de tornar el deute.

TRES I NO RES

"LA BALEAR" és en part nostra i pateix a Cuba

L'hospital infantil "LA BALEAR"
fou fundat per mallorquins
l'any 1927 a l'Havana, Cuba.

- Avui necessiten medicines
perquè no sofreixin dolor
mils de nins.

Anau a la farmàcia de més a
prop i hi veureu exposada la llista
de medicaments específics
que necessiten per salvar-se.

NO HO DEIXEU PER A MÉS TARD !!

Crua Roja Espanyola

P.D. Crua Roja Espanyola, amb la col·laboració de totes les farmàcies de les Illes, estan duent a terme una recollida de medicaments per dotar l'esmentat hospital.

Tothom que vulgui participar-ne, pot depositar en unes capsas preparades a tal efecte en les apotecaries, les medicines de la llista exposada a les mateixes farmàcies.

LLENGUATGE ¿DE PEL·LÍCULA?

Estic horroritzat del llenguatge que empen els nins en les seves converses habituals. Al·lots entre sis i deu anys i més per suposat, utilitzen en el seu llenguatge quotidià un vocabolari que trob ofensiu.

El mateix comentari me l'han fet algunes persones que no es consideren "d'orelles pies" ni que s'escandalitzen amb facilitat; senzillament es tracta de ser una mica objectius i descobrir que una bona educació i una relació normal demanen una altra cosa.

M'he preguntat sobre els motius pels quals aquests infants empen aquest llenguatge, em deman on l'aprenen. La veritat és que no m'ha costat molt trobar la resposta: la família, les pel·lícules de la tele i la pandilla són el forn on es couen la majoria de les paraulotes que amollen els al·lots.

El pitjor del cas és que avui no es té per res usar un vocabulari grosser, bast, poc cultivat; és més, estic convençut que n'hi ha que creuen que això els dona més força i que així "imposen respecte". Però des del punt de vista ètic, sà i humà —no parl ja del religiós— aquesta actitud no es pot sostenir.

Tal vegada la utilització d'aquest vocabulari és la manifestació oberta de l'agressivitat que portam dedins. En qualsevol cas aquesta és una qüestió que hauria de preocupar pares i educadors perquè el respecte a l'altre, sigui qui sigui, reclama un llenguatge una mica més cultivat. No us ho sembla?

● ANDREU GENOVART ORELL

el planeta verd.

COORDINADORA EN DEFENSA DE LES AIGÜES DE SANCELLES.

Davant les informacions de transvasament de les aigües de l'aquífer de Sencelles per part d'EMAYA i del Govern Balear per a l'abastiment d'altres poblacions, els sencellers hen cregut oportú la constitució d'una coordinadora encaminada a preservar l'ús del darrer aquífer verjo de Mallorca.

Aquesta coordinadora s'ha fixat els següents objectius:

1.- Evitar l'extracció abusiva i incontrolada de l'aquífer de Sencelles, que és mateix de LLubí-Muro, sense uns estudis previs que puguin garantir quins caudals es poden treure perquè el Pla de Mallorca no pateixi les conseqüències d'una salinització.

2.- Evitar l'extracció d'aigua de l'aquífer sense que abans no s'hagin esgotat tots els recursos d'aprofitament d'aigües que aboquen a la mar, fomentant l'estalvi del consum i promoguent una revisió de xarxes distribuïdores.

3.- Crear una comunitat d'usuaris juntament amb els pobles veïns, que sigui la que controlï la gestió i el correcte aprofitament dels recursos hidrològics del Pla.

4.- Promoure un pla de recursos hidràulics seriós per al conjunt de tota l'illa de Mallorca.

5.- Evitar l'explotació incontrolada de l'aquífer amb interessos especulatius.

Les zones salinitzades de Mallorca, el Pla de Sant Jordi, Campos, Ses Salines, Na Burgesa i el Pont d'Inca, són una prova de que la falta de previsió

provoca mals irreversibles i converteix zones abans riques en zones totalment salinitzades i irrecuperables per a l'agricultura i el consum humà.

Vos demanam suport per preservar l'aquífer perquè romangui com una reserva hidrològica per abastir la nostra Illa en un futur, o en cassos d'extrema necessitat, i sobretot que pugui servir per un futur desenvolupament de l'interior de l'ill.

TAURONS A LA MEDITERRÀNIA.

Dia 6 de setembre un metge jubilat valencià fou atacat, a la platja de les Arenes, per un tauró, el qual l'amputà els dits d'un peu. La notícia fou difosa per tots els mitjans de comunicació amb una connotació clàrament alarmista. Es muntà un dispositiu per trobar i eliminar l'animal, que obviament fracassà. Vos reproduïm l'opinió de Jordi Durich, víctima de la mossegada del tauró publicada a el Temps.

De què serviria matar-lo? L'animal ha fet allò que faria qualsevol esqual. Estan concebuts així. Supòs que se sentí agredit i per això hem mossegat. Aquest és un fet fortuït: sempre ha hagut taurons a la nostra mar i mai no ha passat res. La història col·lectiva no té raó de ser aquesta vegada (...) Per mi, fan cara de bona persona, fins que no obren la boca, com molts humans. Sí que vull aprofitar per dir que on hi ha taurons vertaders és a l'interior, que contaminen la Mediterrània i acabaran matant-la. Aquest és el perill per als homes, i no el peix que mossega".

Malgrat no hi haver perill potencial, ja que aquests animals són pelàgics -neden mar endins i rarament s'acosten a les costes-, és freqüent que hom albire i capture distintes espècies al litoral. A la Mediterrània occidental hi ha 30 espècies de taurons, entre els quals es troben la mussola, la tintorera o el marraix.

TAURONS A LA MEDITERRÀNIA

NEGRET
Etmopterus spinax
No arriba als 40 cm de llargada. Tot i que viu a les profunditats, de nit se'l pot trobar a la superfície. Menja peixos, calamars i gambes.

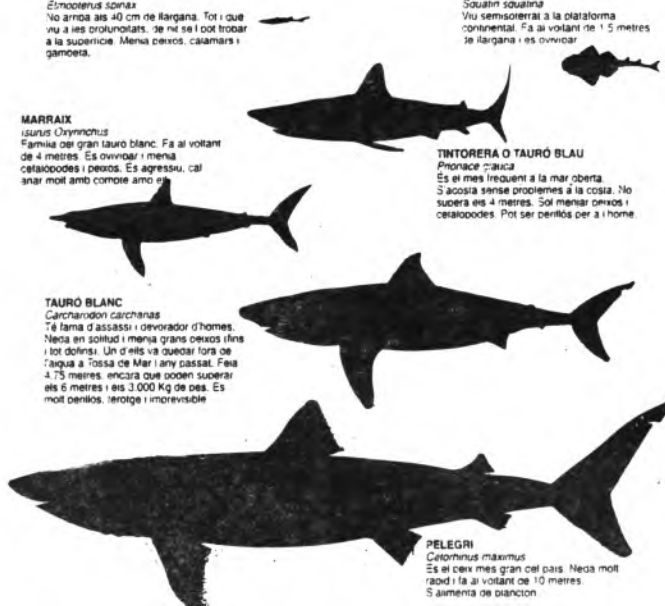
ANGELOT COMU
Squalus squatinus
Viu semisoterrat a la plataforma continental. Fa al voltant de 1,5 metres de llargada i es ovipar.

MARRAIX
Isurus paucus
Família del gran tauró blanc. Fa al voltant de 4 metres. Es ovipar i menja cefalopodes i peixos. És agressiu, cal anar molt amb compte amb ell.

TINTORERA O TAURÓ BLAU
Prionace glauca
Es el més freqüent a la mar oberta. S'acosta sense problemes a la costa. No supera els 4 metres. Sol menjar peixos i cefalopodes. Pot ser perillós per a l'home.

TAURÓ BLANC
Carcharodon carcharias
Té fama d'assassí i devorador d'homes. Neda en solitud i menja grans peixos i fins i tot dofins. Un d'ells va quedar fora de l'aigua a l'illa de Mallorca l'any passat. Feia 4,75 metres, encara que poden superar els 6 metres i els 3.000 Kg de pes. És molt perillós, ferotge i imprevisible.

PELEGRÍ
Cetorhinus maximus
Es el peix més gran del país. Neda molt ràpid i fa al voltant de 10 metres. S'alimenta de plancton.

IMATGES DEL NOSTRE PATRIMONI

MOLÍ d'En GALIÓ.

Damunt el turonet de Na Cabrona hi ha dues torres de molí fariner; el que està situada la vessant sud és el d'En Galió.

El camí de pujada, que encara es conserva mig cobert per la vegetació, està a dita vessant i arrancava de la carretera del far a l'altura de l'edifici de la Creu Roja.

Acostades a la base de la torre hi ha dues naus de voltes de mig canó que eren el nucli de la vivenda dels fariners; també es conserva la cisterna i l'esplanada on hi hauria l'hortet.

Hi ha relació entre la construcció d'aquest molí amb l'obertura de la carretera del far, i que facilità l'urbanització de la zona de Son Moll. Abans el camí de Cala Rajada passava per l'altre vessant del turonet, per davant les cases des Coll d'Os.